

HISTORIA

ODDZIAŁU POWIATOWEGO ZNP W OŚWIĘCIMIU

ZEBRANE FAKTY I WYDARZENIA

W roku 1951 powstał w Oświęcimiu Oddział Powiatowy ZNP z lokalizacją w Szkole Podstawowej Nr 1. W dniu 4. marca tego roku został wybrany pierwszy Zarząd Oddziału Powiatowego ZNP w Oświęcimiu.

Prezesi Oddziału Powiatowego w Oświęcimiu:

- kol. **Józef CZERNEK** - kierował Zarządem w latach 1951 – 1953
- kol. **Alojzy ETGENS** - kadencja w latach 1953 – 1961
- kol. **Jan ŚLĘZAK** - kadencja w latach 1961 – 1964
- kol. **Adam WOLAŃSKI** - kadencja w latach 1964 – 1967
- kol. **Eugeniusz KALICIŃSKI** - kadencja w latach 1967 – 1969
- kol. **Alfred KRAMARCZYK** - kadencja w latach 1969 – 1972
- kol. **Bronisław PAJĄK** - kadencja w latach 1972 – 1976
- kol. **Barbara POCZĄTEK** - kadencja w latach 1976 – 1981
- kol. **Jolanta JANAS** - kadencja w latach 1983 – 1986
- kol. **Wanda PIĄTEK** - kadencja w latach 1986 – 1990
- kol. **Stanisława WILKOSZEWSKA** - kadencja w latach 1990 – 1994
- kol. **Lucyna KONIOR** – kadencja w latach 1994 – 1998
- kol. **Anna PIECZARKA** - kadencja w latach 1998 – 2002, 2002 – 2006,
2006 – 2010, 2010 – 2014, 2014 – 2017
- kol. **Grzegorz STAŃCZYK** - kadencja od 9. stycznia 2018 roku – nadal

Bardzo znaczącą rolę w życiu związkowym pełni Oddziałowa Sekcja Emerytów i Rencistów w Oświęcimiu. Sekcja została powołana uchwałą Zarządu Oddziału ZNP w Oświęcimiu w dniu 19. września 1983 roku. Wtedy należało do niej 17 członków. O historii Sekcji Emerytów i Rencistów poczytać można na podstronie **SEiR**.

LATA 1951 – 1975

W roku powstania Oddział Powiatowy ZNP w Oświęcimiu liczył 335 członków. W kolejnych latach, wraz z rozwojem szkolnictwa, członków przybywało. W roku 1969 na liczbę 1600 zatrudnionych pracowników oświaty było 1330 członków ZNP, w roku 1971 na 1800 pracowników było 1535 członków.

Praca związku skupiała się na:

- organizowaniu konferencji problemowych dla nauczycieli
- zajmowaniu sprawami socjalno – bytowymi
- prowadzeniu kasy zapomogowo – pożyczkowej
- organizowaniu uroczystości okolicznościowych: Dzień Nauczyciela, rozpoczęcia i zakończenia pracy zawodowej.

WSPOMNIENIA

Kol. Prezes Alfred Kramarczyk tak wspomina ten okres:

„Na czas mojej kadencji przypadł X Krajowy Zjazd Delegatów ZNP w Warszawie. Jako delegat z województwa krakowskiego mocno akcentowałem konieczność poprawy warunków pracy i bytu nauczycieli. Lokalnie, w powiecie, byliśmy najbardziej zżyłą grupą zawodową o dużym autorytecie społecznym, która organizowała nie tylko różne formy doskonalenia zawodowego, ale też wspaniałe biwaki w połączeniu z prężnymi w Graboszycach. Organizowaliśmy też zabawy taneczne oraz zawody sportowe w różnych dyscyplinach”.

Kol. Prezes Bronisław Paják tak wspomina ten okres:

”Praca w latach 1972 – 1975 nie była łatwa. Pracowano jednak w dobrze rozumiejącym się kolektywie. Najważniejsze wydarzenia w tym okresie to:

- wprowadzenie w życie postanowienia ustawy w 1972 roku **Karty Praw i Obowiązków Nauczyciela**. Po raz pierwszy wprowadzono fundusz socjalny, nagrody, odznaczenia i inne uprawnienia dla nauczycieli
- wprowadzenie reformy oświaty”.

Kol. Prezes Ogniska ZNP przy Szkole Podstawowej Nr 1, jednego z najstarszych Ognisk nauczycielskiego ruchu związkowego w Oświęcimiu, Teresa Ząbek, tak podsumowała działalność związkową członków Ogniska:

„Ognisko Nr 1 ZNP w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych skupiało nauczycieli szkół: Szkoły Podstawowej Nr 1 w Oświęcimiu, Szkoły Podstawowej w Grojcu i w Stawach Grojeckich, Liceum Medycznego, ZSZ Towarzystwa Salezjańskiego w Oświęcimiu oraz przedszkoli: Przedszkola w Grojcu i Przedszkola Nr1 w Oświęcimiu oraz w Stawach Grojeckich.

Po reorganizacji Oddziału ZNP w Oświęcimiu, w związku z nowym podziałem administracyjnym kraju w 1975 roku, Ognisko skupiało już tylko pracowników Szkoły nr 1 w Oświęcimiu. Związkowcy tego Ogniska zawsze służyli wszystkim swą radą i pomocą., szczególną troską otaczali nauczycieli młodych, rozpoczynających pracę. Wiele miejsca w działalności Ogniska zajmowały sprawy bytowe pracowników oraz życie kulturalne. W działalności związkowej na szczególne wyróżnienie zasługują: **kol. kol. Anna i Stanisław Morkowie, Barbara Chromik, Irena**

Szlachcic, Krystyna Nęcek,, Maria Dudek, Maria Warchol, Stefania Olejarz, Marianna Gajda, Zofia Koziara, Krystyna Miloń, Irena Wiercioch, Małgorzata Wójtowicz.”

Kol. Prezes Ogniska ZNP przy Miejskim Przedszkolu Nr 7 w Oświęcimiu, jednego z najstarszych przedszkoli w mieście, tak ocenia działania ruchu związkowego w swojej placówce:

„Miejskie Przedszkole Nr 7 w Oświęcimiu istnieje 45 lat. Ognisko ZNP przy przedszkolu powstało w latach siedemdziesiątych, po reorganizacji Oddziału ZNP w Oświęcimiu, w związku z nowym podziałem administracyjnym kraju w 1975 roku. Od początku istnienia włącza się w różne działania związkowe, w tym szczególnie w organizację imprez i uroczystości dla potrzeb Ogniska i Zarządu Oddziału. W dniu 12 grudnia 2000 roku na terenie przedszkola zorganizowana została ogólnopowiatowa, związkowa uroczystość świąteczno – noworoczna, Wspólna wieczerza wigilijna poprzedzona była atrakcyjnym występem przedszkolaków. Wiele miejsca w działalności Ogniska zajmują sprawy bytowe, socjalne, zdrowotne pracowników. Szczególną opieką otacza się członków w potrzebie lub chorobie.”

LATA 1976 – 1981

W roku 1975, w związku z reformą administracyjną w kraju Oświęcim znalazł się w województwie bielskim. Pociągnęło to za sobą zmiany w strukturze organizacyjnej ZNP. Powstawały stopniowo nowe Oddziały ZNP w rejonie oświęcimskim.

Wiosną 1981 roku wybrano nowy Zarząd Oddziału ZNP w Oświęcimiu, którego prezesem została **kol. Barbara Początek**. Od tego roku Oddział skupiał tylko ogniska i grupy związkowe z placówek oświatowych z terenu miasta Oświęcim.

13 grudnia 1981 roku działalność ZNP została zawieszona.

LATA od 25 lutego 1983 – 1986

W styczniu 1983 roku powstał Komitet Założycielski w składzie: **Anna Frączek, Jolanta Janas, Waldemar Borowski, Jan Bałys**. Komitet opracował statut oraz doprowadził do rejestracji związku. 25 lutego 1983 roku działalność ZNP w Oświęcimiu została wznowiona – Sąd wojewódzki w Bielsku – Białej dokonał rejestracji Zakładowej Organizacji ZNP w Oświęcimiu z siedzibą w Oświęcimiu, ul. Laska 6.

W dniu 16 maja 1983 roku odbyła się konferencja wyborcza ZNP. Prezesem Oddziału została **kol. Jolanta Janas**. W czerwcu 1983 roku Zarząd Organizacji Związkowej przeprowadził kampanię wyborczą w placówkach oświatowych na terenie Miasta Oświęcim.

W dniu 23 listopada 1983 roku Zakładowa Organizacja Związkowa ZNP w Oświęcimiu przystąpiła do Ogólnokrajowej Organizacji ZNP, przyjęła Statut ZNP oraz nazwę Oddziału ZNP w Oświęcimiu Zarząd Oddziału rozpoczął prace od przyjęcia lokalu związkowego i zabezpieczenia majątku ZNP.

Do najważniejszych zadań należało:

- prowadzenie szkoleń aktywu związkowego w nowych realiach
- z inicjatywy prezesa ZNP Okręgu Bielsko - Biała **kol. Teresy Bogacz oraz Zarządu Oddziałów w Oświęcimiu i Wadowicach, dzień 27 kwietnia został ogłoszony i wpisany w rejestr obchodów ogólnopolskich Nauczycielskim Dniem Pamięci i Pokoju**. Na terenie Muzeum Obozu

Koncentracyjnego KL Auschwitz, na murze jednego z Bloków naprzeciwko Ściany Śmierci została umieszczona **tablica: „ZNP w Hołdzie Pomordowanym profesorom i nauczycielom”**.

W dniu 27 kwietnia 1985 roku odbyła się po raz pierwszy ta niezwykle patriotyczna uroczystość.

KADENCJA 1986 – 1990

Oddziałem kierowała **kol. Wanda Feliksiak - Piątek**.

Na szczególną uwagę zasługuje wznowienie działalności Społecznej Inspekcji Pracy.

Kol. prezes Wanda Piątek tak wspomina ten okres działalności związkowej:

„Najbardziej spektakularnym wydarzeniem w mojej kadencji było otrzymanie sztandaru dla Oddziału, gdzie **z inicjatywy kol. Bernarda Misia** rozpoczęto w Oddziale o jego starania i przeprowadzono całą kampanię. W dniu 22 października 1988 roku odbyła się, podniosła uroczystość. Na zawsze pozostała mi w pamięci ta podniosła chwila”. Aktu wręczenia sztandaru dla Oddziału dokonała **kol. Teresa Bogacz, prezes Zarządu Okręgu ZNP w Bielsku – Białej**. W piśmie Zarządu Okręgu ZNP w Bielsku - Białej kierowanym do nas czytamy: „W uznaniu zasług nauczycielstwa polskiego oraz wierność ideałom ZNP w Jego dziejach nadaję Sztandar Zarządowi Oddziału w Oświęcimiu”.

Również w tym czasie, dzięki kol. Bernardowi Misiowi rozwijało się bardzo skutecznie życie kulturalno – turystyczne jak: wyjazdy do teatru, oper, operetek i na wycieczki krajoznawcze. Działalność socjalna obejmowała różne formy pomocy dla członków ZNP, rozpoczęła swoje działania komisja załatwiająca formalności związane z leczeniem sanatoryjnym”.

KADENCJA 1990 – 1994

7 maja 1990 roku na konferencji sprawozdawczo – wyborczej prezesem Oddziału została wybrana **kol. Stanisława Wilkoszewska**.

Tak wspomina i ocenia ten okres działalności związkowej:

„Był to okres bardzo trudny. Zmieniła się sytuacja polityczna i gospodarcza w kraju. Został zlikwidowany Wydział Oświaty. Organem prowadzącym dla przedszkoli i szkół stopniowo stawały się samorządy terytorialne. Zarząd Miasta Oświęcim przyjął zadanie prowadzenia przedszkoli na terenie miasta. Związek stając w obronie praw pracowników przedszkoli, które łamane były przez wprowadzenie programów oszczędnościowych, w tym szczególnie grożącymi zwolnieniami z pracy tej grupy pracowników, zmuszony był do prowadzenia wielu trudnych rozmów.

Od 2 września 1991 roku praca Zarządu Oddziału głównie skupiała się na organizowaniu akcji protestacyjnych, strajków i pikiet. Na „Marsz Milczenia” w dniu 12 października 1991 roku wyjechała do Warszawy grupa nauczycieli: członków Zarządu Oddziału i Ognisk ZNP z placówek oświatowych, by zaprotestować przeciwko programom oszczędnościowym w oświacie i arogancji władzy.

W dniu 28 lutego 1992 roku przeprowadzono **pierwszy ogólnopolski strajk pracowników oświaty**. W naszym mieście przystąpiło do strajku 56% placówek oświatowych.

Do ogólnopolskiego strajku w dniu 22 kwietnia 1993 roku przystąpiły wszystkie oświęcimskie szkoły podstawowe i cztery szkoły średnie. Na terenie całego kraju strajkowało 81,3% placówek oświatowych. Niezwykle podniosły charakter miała uroczystość dnia 27 kwietnia 1995 roku związana z obchodami Nauczycielskiego Dnia Pamięci i Pokoju. Z wielkim wzruszeniem przyjęto dzieci ze Szkoły Podstawowej Nr 55 z Krakowa, które biorąc udział w Biegu Pokoju na trasie Oświęcim – Wadowice przybyły na naszą uroczystość, by oddać hołd pomordowanym.

Uczniowie ze Szkoły Podstawowej Nr 55 wraz z wychowawcą z Krakowa zapalili znicze pod Ścianą Śmierci. Nauczyciel - wspaniały wychowawca powiedział: „musimy pamiętać o tym, co się tu zdarzyło.”

KADENCJA 1994 – 1998

W dniu 14 czerwca 1994 roku na konferencji sprawozdawczo - wyborczej został wybrany kolejny Zarząd. Prezesem Oddziału została **kol. Lucyna Konior**. W działalności Zarządu największym problemem była współpraca z organem prowadzącym przedszkola i szkoły podstawowe w zakresie spraw kadrowych, bytowych, w tym obawa przed zwolnieniami pracowników oświaty.

W dniu 22 czerwca 1995 roku odbyła się niezwykła uroczystość odsłonięcia przez przedstawicieli Zarządu Oddziału ZNP **Tablicy pamiątkowej ku czci „Nauczycielom, którzy oddali życie za wolną i niepodległą Ojczyznę”**. Tablica została ufundowana z inicjatywy Towarzystwa Miłośników Ziemi Oświęcimskiej i zamontowana na ścianie budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Oświęcimiu. Co rok, w dniach 27 kwietnia i 1 września, związkowcy spotykają się pod tablicą by oddać hołd pomordowanym nauczycielom”.

KADENCJA 1998 – 2017

W dniu 2 czerwca 1998 roku na konferencji sprawozdawczo – wyborczej prezesem Oddziału została wybrana **kol. Anna Pieczarka**, która tę funkcję pełniła przez 5 kolejnych kadencji aż do swojej śmierci w grudniu 2017 roku.

Tak wspominała tamte lata:

„Do ważnych wydarzeń należy zaliczyć **udział Oddziału w ogólnopolskim nurcie protestów**, przeciwko lekceważeniu potrzeb i problemów polskiej edukacji. Zarząd aktywnie uczestniczył w manifestacjach i pikietach w Warszawie organizowanych przez Zarząd Główny ZNP. Popierał akcje protestacyjne poprzez oflagowanie placówek oraz wysyłanie listów do Sejmu, Prezydenta, Premiera RP, MEN i S. Działalność Zarządu przypadła na okres wprowadzenia reform; administracyjnej kraju oraz reformy oświaty.

Oświęcim stał się miastem powiatowym województwa małopolskiego. W związku z tym dobiegła końca współpraca z Zarządem ZNP Okręgu w Bielsku – Białej, a rozpoczęła z dniem 1 stycznia 2000 roku z Zarządem Okręgu Małopolskiego. Starostwo Powiatowe jako organ terytorialny przejęło prowadzenie szkół ponadgimnazjalnych. Na terenie miasta w wyniku reformy oświaty **powstały gimnazja**. W związku z taką sytuacją działalność Oddziału skupiała się przede wszystkim na wypracowywaniu jak najlepszych form współpracy. Przedstawiciele Prezydium Zarządu uczestniczyli w spotkaniach z władzami lokalnymi, dotyczących opracowania struktury szkół podstawowych i gimnazjalnych. Końcem roku 2000 nasz Oddział, jako jeden z pierwszych, zainicjował potrzebę łączenia oddziałów mało licznych, ale pod warunkiem, że tego oczekują zainteresowani członkowie.

W dniu 16 stycznia 2001 roku w wyniku Konferencji Łączyliwej Oddział w Przeciszowie został przekształcony na Gminne Ognisko przy Zarządzie Oddziału ZNP w Oświęcimiu. **Ochronę prawną zakładowej organizacji związkowej nad członkami ZNP z Gminy Przeciszowa przyjął nasz Oddział. Zarząd Okręgu Małopolskiego ZNP podjął w dniu 19 czerwca 2002 roku uchwałę, by Oddział ZNP w Oświęcimiu nosił nazwę Oddziału Powiatowego.”**

Jubileusz 100 – lecia
ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO
1905 - 2005
54 LAT ZNP NA ZIEMI OŚWIĘCIMSKIEJ
4 marca 1951 - 2005
ZNP ZARZĄD POWIATOWY w Oświęcimiu

WCZORAJ, DZIŚ, JUTRO

Motto „ Są ludzie wielcy duchem i czynem

Nie, aby czoło uwieńczyć wawrzynem

Lub się wyróżniać, zyskać znaczenie,

Lecz – by nieść drugim światła promienie”

Każdy rok jubileuszowy skłania do refleksji i podsumowań, tym szczególnie JUBILEUSZ 100- lecia. To jeden wiek w dziejach narodu, a ten czas to nie jedna „epoka życia” kilku pokoleń. Jubileusz 100-lecia ZNP, to sto lat działalności związkowej, która daje powody do uzasadnionej satysfakcji z dokonań kolejnych pokoleń pracowników oświaty. To epoka ciągłości i trwałości związkowych idei oraz rola ZNP w walce o powszechną, demokratyczną szkołę, wysoki poziom edukacji i godności stanu nauczycielskiego.

Moje myśli kieruję ku wydarzeniom sprzed wieku, kiedy to 1. października 1905 roku w Pilaszkowie, w małej szkółce, ukradkiem, nauczyciele ludowi, pod wpływem burzliwych wydarzeń i patriotycznych wystąpień 1905 roku, podjęli walkę o polską szkołę. Stu delegatów nauczycieli szkół powszechnych na zjeździe podjęło ważne decyzje o rozpoczęciu nauki w języku polskim i o utworzeniu Związku Nauczycieli Ludowych.

Organizacja ta uległa natychmiast represjom władz carskich, ale ideę łączenia się w obronie polskiej oświaty i nauczycieli, podjęli w zaborze austriackim, w Galicji, nauczyciele ludowi, którzy postanowili stworzyć organizację o charakterze powszechnym. Dokonało się to 28 grudnia 1905 roku w Krakowie na Zjeździe, na którym powołano Krajowy Związek Nauczyciel Ludowych.

W okresie okupacji hitlerowskiej, chlubne karty zapisała Tajna Organizacja Nauczycieli, gdzie tysiące nauczycieli, członków TON **organizowało i prowadziło konspiracyjne nauczanie, narażając się na najsurowsze represje, często płacąc za to cenę życia.** Po II wojnie światowej ZNP odbudował swe struktury i rozwinął wszechstronną działalność. Podjął trudną walkę o zapewnienie nauczycielom niezbędnych warunków egzystencji i stopniową poprawę ich sytuacji materialnej.

W dniu 4 marca 1951 roku został wybrany pierwszy Oddział Powiatowy ZNP na Ziemi Oświęcimskiej – w Oświęcimiu, z lokalizacją w Szkole Podstawowej Nr 1 przy ulicy Laska 6.

Anna Pieczarka Prezes Oddziału ZNP w Oświęcimiu

Oświęcim dnia 1 października 2005 roku.

Jak tworzyły się Oddziały ZNP w powiecie oświęcimskim – fragmenty z historii powstania Oddziału ZNP w Kętach.

Lata od 1949 – 1975

Brak jest dokumentacji z tego okresu. Wiemy, że działały wówczas 4 ogniska ZNP, zrzeszające pracowników oświaty, podległe Oddziałowi w Oświęcimiu. Z Oddziałem tym wiążą się nazwiska kolegów **Jana Kalicińskiego i Władysława Forysia** z Kęt. Pierwsza pełna dokumentacja dotyczy protokołu z zebrania związkowego z dnia 15.10.1975 r., na którym ukonstytuował się Zarząd Rady Zakładowej ZNP w Kętach. Pierwszym prezesem Oddziału została wybrana kol. **Kazimiera Zaręba**. Kadencja 1976 – 1980 3 marca 1976 r. odbyła się konferencja sprawozdawczo-wyborcza. Ponownie prezesem została kol. **Kazimiera Zaręba**.

Kadencja 1980 – 1981

13 marca 1980 r. ma miejsce kolejna konferencja sprawozdawczo – wyborcza. Wybrany Zarząd działa do 27 stycznia 1981r. Ponownie **Kazimiera Zaręba** zostaje prezesem. W konferencji uczestniczyła kol. **Barbara Chromik** z Zarządu Oddziału w Oświęcimiu.

Kadencja 1981 - 1981

28 stycznia 1981 r. zorganizowano konferencję sprawozdawczo – wyborczą. W drodze głosowania nowym prezesem Rady Zakładowej ZNP w Kętach zostaje kol. **Zdzisław Oklesiński**. Zarząd ten zakończył swoją pracę z dniem wprowadzenia stanu wojennego w Polsce.

Kadencja 1982 - 1986

W dniu 9 grudnia 1982 r. zostaje podjęta uchwała nr 1 o reaktywowaniu Związku Pracowników Oświaty i Wychowania w Kętach. W skład Komitetu Założycielskiego weszli: kol. kol.: **Bronisława Zbylut, Stanisława Łysek, Barbara Boba, Janusz Sawiński, Anna Malecka**.

- 6 czerwca 1983 r. Sąd Wojewódzki w Bielsku-Białej wpisał do rejestru ZNP w Kętach z siedzibą w Szkole Podstawowej Nr 2 w Kętach

- 23 września 1983 r. odbyło się zebranie wyborcze. Nowo utworzonym Oddziałem kierował kol. **Marian Patuła**

- 18 września 1985 r. Zarząd Oddziału otrzymał nowe pomieszczenie w budynku Przedszkola Nr 7, gdzie urzęduje do dnia dzisiejszego.

W kolejnych kadencjach 1986 – 2002

8 maja 1986 r. odbyła się konferencja sprawozdawczo - wyborcza, na której wybrano nowego prezesa i nowy Zarząd. Od tej pory nie stosuje się nazwy Rada Zakładowa tylko Zarząd Oddziału ZNP w Kętach. Nowym prezesem zostaje kol. **Zbigniew Bugajski**, funkcję pełni do końca kadencji 2002 roku.

Kadencje od 2002 roku - nadal

Prezesem Oddziału została wybrana kol. **Grażyna Flasz** Oddział ZNP w Kętach szczycił się najstarszym członkiem ZNP w powiecie oświęcimskim. **Kol. Marian Christ** w dniu 25 czerwca 2005

roku ukończył 100 lat. W roku Jubileuszu 100-lecia ZNP, czcigodnemu Jubilatowi składaliśmy najserdeczniejsze życzenia i gratulacje. Jego członkostwo w ZNP liczy 80 lat.